

SPURNARTEKIN S FISKIVINNUGRUNN

Løgtingið samtykti mánadagin við 2. viðgerð lögtingsmál nr. 101/2016, ið er eitt uppskot til lögtingslóg frá landsstýrismanninum í fiskivinnumálum, Høgna Hoydal, at seta á stovn ein fiskivinnugrunn.

SÓLVIT E. NOLSØ

Sambært uppskotinum skal grunnurin standa fyri fyri "figging, menning, nýskapan, gransking, royndum og verkætlanum í fiskivinnuni. Endamálið er at menna átøk og skipanir í føroyskari fiskivinnu við atliti til lívfrøðiligari, búskaparligari og samfelagsligari burðardyggar gagnnýtslu av havtilfeinginum".

Grunnurin verður skipaður sum ein eksternur grunnur, við seks milliðunum í, harav trýggjar milliðunir eru stovnsfæ.

Júst tað, at grunnurin verður skipaður sum ein eksternur grunnur, uttanfyri figgjarlógina, hevur fingið fleiri at seta spurnartekin við mannagongdina. Millum annað hevði Atli S. Leo, ráðgevi í figgjararmálaráðnum, eina viðmerking á Facebook, har hann undraðist á hví landsstýrið valdi at seta á stovn ein grunn, ið lá uttanfyri tað almenna virksemin. Tað var júst ein manngaongd, ið tann grein 19 nevnd, ið var sett at kanna áttati árin, frámælti (sí faktaboks).

Tað vórðu 92 almennir grunnar í áttati árunum, ið allir lógu uttanfyri figgjarlógina. Virksemin og figgjarstøða teirra gekk ikki aftur

í figgjarlógini og tí sást ikki hvussu í veruleikanum stóð til. Um trupuleikan við grunninum segði landsstýrið í 1991 soleiðis:

– "Stórur partur av virksemin landskassans sást ikki á figgjarlógini, bæði tí virksemin varð figgjað við lánunum uttan um figgjarlógina, men eisini varð tað figgjað yvir grunnsjáttanir frá árunum frammanundan. Sostatt var tað sera torført at gera sær eina heildarmynd av, hvussu stórt virksemin landskassans kundi vera einstøku árin. Landsstýrið hevur nú lagt um til eina skipan, har allar útreiðslur standa á figgjarlógini, uttan mun til um tær eru figgjaðar við skatti,

láni ella úr grunni.

– Harumframt er onki samsvar millum bruttoupphæddina í grunninum og peningaogn grunsins. Stundum hevur Landsstýrið ikki sett pening av, ið mótsvarar bruttoupphædd grunsins, stundum peningur fluttur yvir í landskassagjaldførið, fyri at uppviga hall á øðrum økjum, og uppáttur í øðrum fòrum eru grunnarnir sjálvir yvirtrektir"

Hesum arbeiðshátti valdi mann at fara frá fyrst í níti árunum. Millum annað blivu 67 av 92 grunnum avtiknir í 1991 og seinna aftur blivu 15 grunnar afturat avtiknir.

Løgmannsskrivstovan sera atfinningarsom

Í hoyringsvarinum til lógaruppskot-ið er serliga lógmannsskrivstovan sera atfinningarsom. Tey meta tað verða sera undrunarvert, at Fiskimálaráðið vil stovnsseta ein nýggjan grunn, vísandi til at arbeiðt hevur verið uppá at avtaka landskassagrunnar síðan 1991. Tí ynskja tey sær ein nærri grundgeving fyri hví ein nýggj kós nú verður stungin út í kortið og hví ein vanligu játtan á figgjarlógini ikki er nøktandi.

Eisini Granskingarráðið setur spurnartekin við nýggja grunnin og vísir á, at granskingargrunnurin hevur neyðugu lógarkarmar og

HUGBURÐURIN MINNIR UM

Jørgen Niclasen, formaður í Fólkaflokkinum, var sera kritiskur móti ætlanunum hjá Høgna Hoydal at seta á stovn ein fiskivinnugrunn.

SÓLVIT E. NOLSØ

Jørgen Niclasen sigur, at upp íggjøgnum øll áttati árin hevði mann grunnar uttanfyri figgjarlógina, yvir 90 í tali tá teir vórðu mestir, og at landið hevði mist tamarhaldið á teimum.

– Mann helt í áttati árunum, at hesir ymsu grunnarnir vórðu fullir í pengum, men tað vísti seg ikki at passa. Teir flestu av teimum vórðu tómir og fullir í skuld. Mann hevði púra mista tamarhaldið á teimum og tí fór mann einvíst í 1990unum at avtaka teir. Endamálið var, at fáa

alt umvegis figgjarlógina og inn á roknskapin, so mann sá hvat gekk fyri seg og hvussu veruliga stóðan var, sigur Jørgen Niclasen.

Jørgen Niclasen sigur, at hóast eftirlitið við grunninum er betur í dag enn tað var fyri 30 árum síðani, so eru tað framvegis ivamál, ið stinga seg upp, til dømis nú tá Bústaðir (fyrrverandi Húsálansgrunnurin), herfyri fekk loyvi at taka eitt lán áljóðandi 250 milliðunir krónur. Jørgen Niclasen setur spurnartekin við hví samgongan vil gera hetta umvegis ein grunn og ikki umvegis figgjarlógina.

– Hetta er sami hugburður sum í 80unum, tá mann goymdi slíkt í grunninum ístaðin fyri at lata tað siggjast á figgjarlógini, so mann visti hvussu alt sá út, sigur Jørgen Niclasen.

Fiskivinnugrunnurin ov víðar heimildir

Jørgen Niclasen heldur, at hesin nýggi grunnurin hevur alt ov víðari heimildir, ið ógvuliga lætt kunnu føra við sær, at hann

hevur átakið sær nógv meir enn upprunaliga ætla. Til dømis vísir Jørgen Niclasen á, í stk. 4 í §2, stendur, at grunnurin kann fáa stuðul og lán frá øðrum enn landskassanum.

– Stuðul merkir ein gáva og figging merkir lán. Tað vil siga, at mann vil loyva grunninum at átaka sær lán, sum ikki fara at siggjast aftur í figgjarlógini, sigur Jørgen Niclasen.

Harumframt sigur Jørgen Niclasen, at í §4 í lógini vil mann loyva grunninum at seta pening í ognir og at seta pening í feløg, ið útinnur sama endamál sum fiskivinnugrunnurin. Tað merkir, at grunnurin kann í útgangsstøðinum verða við til at seta á stovn almenn partafeløg.

– Hetta minnir alt meir um eina kontu hjá landsstýrismanninum at ráða yvir, men sum hann bara ikki hevur kontroll yvir, sigur Jørgen